

IZVJEŠĆE SUOZNEHB O RADU ZA 2020.GODINU

Savez udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja je u 2020. godini djelovao i provodio aktivnosti otežano, sukladno mogućnostima i ograničenjima vezanim za financijske potpore i u skladu sa mjerama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske vezanim uz sprječavanje pandemije COVID 19. Savez je morao prilagoditi način rada i djelovanja novonastaloj situaciji koja je dodatno otežana i posljedicama potresa u Zagrebu gdje se nalazi sjedište Saveza i dviju udruga članica („Vukovarske majke“ i „Hrvatski Feniks“). Udruge članice Saveza sa sjedištima i uredima u Osijeku, Vinkovcima, Vukovaru, Varaždinu i Čakovcu, kao i Ogranak udruge „Vukovarske majke“ u Puli su također otežano radile i djelovale. U 2020. godini nije bilo zajedničkih okupljanja za Uskrs i Božić, nije bilo trodnevnih susreta na kojima smo održavali Sabor. Puno zajedničkih aktivnosti nije bilo moguće provesti, a projekti koje smo provodili prethodnih godina su odbačeni zbog izvanredne situacije. Umjesto toga financirani su mali projekti koji su bili usmjereni psihosocijalnoj podršci ugroženim i ranjivim skupinama. Savez je ipak djelovao na drugačiji način kako bi ispunio barem dio ciljeva i zadaća propisanih Statutom udruge, a u radu je imao veliku podršku Ministarstva hrvatskih branitelja.

Predloženi projekti koji nisu razmatrani zbog COVID-a 19:

1. SUOČAVANJE SA ISTINOM – NASLIJEDE DOMOVINSKOG RATA
2. 2020. – GODINA NESTALIH OSOBA
3. KREATIVNOŠĆU DO KVALITETNIJEG ŽIVOTA
4. U ZAJEDNIŠTVU SE I NJIHOV GLAS ČUJE
5. GLAZBENOM TERAPIJOM DJECE HRVATSKIH BRANITELJA DO KVALITETNIJEG ŽIVOTA HRVATSKOG BRANITELJA
6. 2.NACIONALNA KONFERENCIJA O NESTALIM OSOBAMA U DOMOVINSKOM RATU

Savez je svoj rad i djelovanje u 2020. godini provodio uz podršku: Ministarstva hrvatskih branitelja, Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, Hrvatskog Crvenog križa, Međunarodnog odbora Crvenog križa, partnerstva sa Humanitarnom udrugom „fra Mladen Hrkać“.

ZNAČAJNIJI PROGRAMI/PROJEKTI/AKTIVNOSTI KOJI SU SE PROVODILI U 2020. GODINI:

1. KONFERENCIJA O NESTALIM OSOBAMA U DOMOVINSKOM RATU „PRAVO NESTALIH NA IDENTITET – PRAVO OBITELJI NA ISTINU“

Konferencija je održana 30.kolovoza 2020. godine u Zagrebu, u skraćenom formatu. Umjesto planirane trodnevne konferencije i sudjelovanja oko 200 članova Saveza, stručnjaka, predstavnika institucija, konferencija je trajala samo 3 sata. Na konferenciju su bili pozvani samo članovi koji još uvijek traže svoje najmilije, koji su malo boljeg zdravstvenog stanja od većine te predstavnici institucija u ograničenom broju. Konferencija je održana u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana nestalih osoba kako bi izbjegli dodatna putovanja i okupljanja te na taj način zaštitili članove od mogućeg izlaganja virusu COVID 19.

Organizacija i provođenje su bili otežani uz primjenu svih mjera i preporuka (mjerenje

temperature, popisne liste, dezificijensi, maske,..). Za ovu prigodu su korištene crne kartonske siluete koje su simbolizirale nestale osobe, a ujedno omogućavale razmak među sudionicima.

2. OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA NESTALIH OSOBA I DANA SJEĆANJA NA OSOBE U DOMOVINSKOM RATU

Međunarodni dan nestalih osoba je obilježen 30. kolovoza, a po prvi puta je obilježen i kao Dan sjećanja na nestale osobe u Domovinskom ratu. Obilježavanje je bilo planirano za Glinu, ali je zbog epidemioloških mjera provedeno u Zagrebu. Na obilježavanje je pozvan manji broj članova, i to oni koji još uvijek traže svoje najmilije. Uz podršku Ministarstva hrvatskih branitelja smo izradili 1869 crnih silueta od tvrdog kartona. Siluete smo postavili u prostor obilježavanja kako bi na taj način poslali poruku u ime nestalih osoba i u ime obitelji koje nisu mogle biti na obilježavanju. Na obilježavanje su se odazvali predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, dopredsjednik i ministar Tomo Medved, predsjednik Sabora Željko Reiner i dopredsjednik Miroslav Škoro, drugi ministri i saborski zastupnici, gradonačelnik Zagreba Milan Bandić. Stjepan Sučić i suradnici iz Uprave za zatočene i nestale su pružili potpunu podršku u pripremi i organizaciji. Na obilježavanju je uz odaslane poruke prezentiran i sažetak (nekoliko priča) o nestalima koji su pripremili novinari suradnici iz „24 SATA“.

U obilježavanju su sudjelovale naše partnerske udruge (Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja i Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata).

31. kolovoza, dan nakon obilježavanja, izaslanstvo Saveza i partnerskih udruga bilo je na prijemu kod predsjednika RH Zorana Milanovića. Zatražili smo njegov angažman u potrazi za istinom o nestalim osobama kroz bilateralnu politiku, a iznijeli smo mu i stavove vezane uz odnos prema braniteljima i stradalnicima kako za vrijeme njegove Vlade tako i 2020. godini.

3. MEĐURESORNA I MEĐUNARODNA SURADNJA - PITANJE NESTALIH OSOBA

Unatoč pandemiji COVID 19, otežanom radu i komunikaciji, ostvarena je dobra suradnja sa Ministarstvom hrvatskih branitelja. Redovito smo izvještavani o procesu traženja istine o nestalim osobama i radu na terenu, a održali smo i nekoliko sastanaka sa državnim tajnikom Stjepanom Sučićem

Sudjelovali smo na pokopima hrvatskih branitelja pronađenih u masovnoj grobnici kod Marinaca (pripadnici HOS-a 9 te na dvije identifikacije; grobnice Marinci, Negoslavci, Vila Gavrilović)

Sudjelovali smo na sastanku sa članovima obitelji žrtava Vila Gavrilović. Proces reekshumacije pokopanih hrvatskih branitelja i postupak DNK analize je trajao preko godinu dana, a rezultirao je ispravljanjem pogreški koje su se dogodile 1996. godine pri klasičnoj identifikaciji žrtava. Obitelji su dobile konačnu potvrdu, posmrtni ostaci su dostojno vraćeni, a obitelj Tutić iz Petrinje je konačno dobile posmrtne ostatke hrvatskog branitelja Radoslava Tutića. Neke obitelji su dobile i predmete pronađene u masovnoj grobnici, a neke cjelovite posmrtne ostatke umjesto nekoliko posmrtnih ostataka.

Sudjelovali smo na tribini o nestalim osobama koju je organizirala udruga „Vukovarske majke“ u Vukovaru.

U suradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova predsjednica Saveza je sudjelovala na Konferenciji o nestalim osobama u Domovinskom ratu koju je organizirala Stalna misija RH pri Ujedinjenim narodima u Ženevi. Na konferenciji je sudjelovalo preko 30 diplomata, predstavnika zemalja članica UN i nekoliko međunarodnih organizacija koje se bave pitanjem nestalih osoba i arhivima od humanitarnog značenja. Predsjednica Saveza je bila jedina predstavnica organizacija civilnog društva (udruga). Na konferenciji je prezentirala pitanje nestalih osoba u ime članova obitelji nestalih hrvatskih branitelja i civilnih žrtava Domovinskog rata.

U Savezu je održan sastanak sa administracijom američkog veleposlanstva u RH. Razgovaralo se o odnosu Vlade RH prema pitanju nestalih osoba, a posebno o načinima na koji SAD može pomoći obiteljima. U tom kontekstu smo razgovarali o eventualnim satelitskim snimcima iz 1991. godine i potrebi pritiska na Srbiju vezano za vojne arhive.

Sa Regionalnom koordinacijom i Međunarodnom komisijom za nestale osobe je nastavljena suradnja vezana uz Berlinski proces i Okvirni plan za rješavanje pitanja nestalih osoba putem video linka.

Nažalost, krajem studenog se dogodio incident u Vukovaru zbog kojeg je Stjepan Sučić podnio ostavku na mjesto državnog tajnika. On je svoje znanje, sposobnosti i volju stavio na raspolaganje Ministarstvu hrvatskih branitelja i obiteljima nestalih. Savez je izrazio žaljenje, dao podršku njegovom radu i izrazio želju za njegovim angažmanom na pitanju nestalih osoba. Ministar Tomo Medved i Stjepan Sučić šalju preko Saveza obiteljima poruku kako potraga za nestalima nije stala i kako će se raditi još više bez obzira na okolnosti u što smo se uvjerali i kroz razgovore sa drugim resorima i ljudima koji su angažirani na terenu.

4. PODRŠKA OBITELJIMA U VRIJEME COVIDA 19 I POTRESA U ZAGREBU

Savez i udruge članice su komunicirale sa članovima uglavnom telefonom. Određeni broj članova je imao potrebu preko udruge doznati stanje ostalih članova udruge. Nekim članovima smo pomagali u rješavanje pitanja vezanih uz zakone i prava. Kontaktirali smo članove ili njihove matične udruge kako bi utvrdili postoji li potreba intervencija kod članova ugroženih potresom. Jedan period se komunikacija odvijala isključivo telefonima jer je zbog potresa i propusnica ured u Zagrebu bio zatvoren. Ured je pretrpio manje štete. Najteži dio našeg djelovanja je bilo ograničenje zbog kojeg nismo mogli sudjelovati na pokopima nekoliko članova. Jedna aktivna članica je zbog naglog pogoršanja zdravstvenog stanja preminula izvan mjesta prebivališta u vrijeme strogih mjera. Članovima obitelji je bilo teško organizirati sahranu i provesti papirologiju vezanu uz status i zakonska prava. Savez je intervenirao kod nadležnih institucija kako bi se riješilo pitanje prava na grobno mjesto i sahrane izvan mjesta prebivališta. Intervenirali smo i u slučaju teškog stanja zbog bolesti dugogodišnjeg člana, hrvatskog branitelja vezano uz transport iz Zagreba do Vukovara. Partnerska humanitarna udruga „Fra Mladen Hrkać“ je ponudila uslugu prijevoza uz svu skrb, ali je zbog pogoršanja stanja morala biti uključen sanitet. Nažalost, nedugo nakon toga član je umro. Intervenirali smo i u slučaju smještaja člana obitelji nestalog hrvatskog branitelja u

dom za starije i nemoćne. U nekoliko slučajeva nismo obaviješteni od strane srodnika o smrti naših članova (2 člana). Jednom broju članova sa kojima smo uspjeli komunicirati smo pružali savjetodavnu podršku, a jedan dio članova smo zamolili da povremeno kontaktiraju druge članove u svojoj blizini kako bi mogli pružiti podršku tamo gdje je potrebno.

Udrugama članicama koje nisu posjedovale prijenosno računalo je omogućena nabava kako bi mogli provoditi rad od kuće radi zaštite sebe i drugih. Proveli smo nekoliko edukacija o korištenju računala i mogućnostima video poziva.

Jednom broju članova smo prenijeli mogućnost korištenja usluga psihologa koji je u suradnji sa humanitarnom udrugom „Fra Mladen Hrkač“ angažiran (zaposlen) u 2020. godini preko Saveza. Sredstva za psihologa je osigurala partnerska udruga iz Europskog socijalnog fonda. (Ova mogućnost postoji do studenog 2021., a možda i dulje).

Manji broj članova je do kraja studenog 2020. obolio od COVIDA – 19 i ozdravio nakon izvjesnog perioda.

5. OBLJETNICE, MEDIJI, UDRUGE

Na obljetnicama smo sudjelovali kao manja izaslanstva ili samo predstavnici, a u ime svih članova (Oluja, Bučje, Stara Gradiška, Vukovar). Uoči dana sjećanja na žrtvu Vukovara smo kao suorganizatori udrugama „Vukovarske majke“, „Hrvatski feniks“ i „Klub veterana 148. brigade HV“ u poglavarstvu Grada Zagreba sudjelovali u postavljanju i otvaranju izložbe „ Vukovar i Škabrnja u Zagrebu-29 godina poslije“ Sudjelovali smo u službenom programu obilježavanja Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i zajedno sa udrugom „Vukovarske majke „ postavili ruže i lampaše na grobove hrvatskih branitelja i civilnih žrtava Domovinskog rata, kao i na grobove naših preminulih članova te kod bijelih križeva . U tim aktivnostima, kao i u Koloni sjećanja i programu kod Borovo-Komerca sudjelovao je mali broj članova, ali u ime svih ostalih.

Predstavnici i članovi pojedinačno su sudjelovali u velikom broju tv i radio programa, kao i u objavama kroz tiskovine. Najveći dio istupa odnosio se na pitanje nestalih osoba i tešku situaciju koju proživljavaju članovi njihovih obitelji, kao i članovi koji su pronašli svoje najmilije ali su onemogućeni posjećivati njihove grobove. Jedan dio istupa odnosio se na sve češću politizaciju pitanja nestalih osoba i zloupotrebu informacija radi osobnih interesa i političke promidžbe pojedinaca. Reagirali smo na obmane onih koji tvrde da znaju gdje su grobnice, koji uznemiravaju obitelji i opstruiraju rad institucija i interese obitelji.

Sa braniteljskim udrugama smo surađivali onoliko koliko su okolnosti dopuštale, a najviše sa udrugama koje djeluju u okviru 9. Centra znanja. Sa partnerskim udrugama smo održali edukacijske sastanke i radionice te dogovorili potpisivanje Sporazuma o suradnji na zajedničkim ciljevima.

9. CENTAR ZNANJA, EDUKACIJE I IZGRADNJA KAPACITETA UDRUGE

Na edukacijama, okruglim stolovima i tribinama sudjelovali su članovi Upravnog odbora i administrativno osoblje Saveza.

- Tribina „Pravo nestalih na identitet – pravo obitelji na istinu“ – organizator udruga „Vukovarske majke“
- Informativna radionica Financiranje udruga iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata iz proračuna Grada Zagreba 2020. i financijsko poslovanje neprofitnih organizacija – organizator Grad Zagreb, Gradski ured za branitelje
- „Javni nastup i komunikacija na društvenim mrežama“ - organizator ZUHCSDR
- online edukacija u sklopu projekta REBRAND.HR – organizator HUMH
- izobrazba „Prevenција stresnih stanja-kako prepoznati, komunicirati, djelovati i pomoći kroz rad udruga“, „Ratna trauma-kako poboljšati kvalitetu života“ – organizator UDPNHBDR
- „Institucije EU – uloge i nadležnosti“ - organizator ZUHCSDR
- Konferencija „Snažno u zajedništvu“ - organizator 9. Centar znanja